

Birimkul Alibayev

(1937)

Talas ilçesine bağlı K p r -Bazar k y nde kolhozcu ailesinde doğdu.

B. Alibayev, 1956 yılında Oş ilindeki Bazar-Korğon No 1.liseyi bitirip, aynı yıl Kırgız Devlet  niversitesi Filoloji Fak ltesine kaydoldu. 1961 yılında başarıyla bitirdi.

B. Alibayev'in ilk şiir kitabı 1968 yılı "Ak  ardak" (Martı) adıyla "Kırgızstan" Yayınevinden yayınlandı. B. Alibayev,  eviri işinde de  alışmaktadır. Onun terc mesiyle Azerbaycan yazarı Alfi Gasimov'un "Adılanın

Taalayı" (Adila'nın Kısmeti) romanı, Tacik klasiği A. Dehoti'nin "Poezd Keldi" (Tren Geldi) adlı kitabı Kırgız dilinde yayınlandı. B. Alibayev, 1975 yılından SSCB Yazarlar Birliği  yesidir.

ESERLERİ:

Ak  ardak (Martı), Kırgızstan, Frunze, 1968, 70s.

Burganak (Kasırğa), şiirler, Kırgızstan, Frunze, 1970, 66s.

G lburak şiirler ve balatlar, Mektep, Frunze, 1974,163s.

şiirler

AYILIMDI SAGINIP

Men olturam bayterekke s y n p,
Tee alıskı toolorgo k z ciberip.
Ata konuş ayılımdı sagınıp,
"Ay, attii!" - dep, k z m  caş tirelip.

Suusuu tunuk, asmanı a ık caşıl t r,
Men oynogon, men  o oygon asıl cer.
Sırdaş elek, mak elek b t n  ,
Mensiz kantip cattii eken azır sen.

Kaynar bulak, kayıi-talduu ayılım,
Kantse dağı seni ayabay sagındım.
Sezim otu canıp, kayra calp   p,
Sensiz mında kusa bolgon tayıiim.

Akın  c n eii kimbati el eken,
Anan dağı ata konuş cer eken.
Bassam-tursam e  oyumdan ketpeysi,ii,
Caşıl  r n, k k kt g n k k  z n.

BİR T P CALBIZ

Men oygonsom cazdın, caydın taıında,
Mee sergitip bassam g lzar bağımda,
Birok benim can d yn m  cakını,
Bir t p calbiz eşiğimin aldında.

Uykum ka ıp, u suz oydu ıktasam,
Ir caratıp keede  yd n  ıkpasam.
Ukmuş, ukmuş
Ukmuş sezem  z md ,
Uşul bir t p calbiz cıtın cıttasam.

Tomsorgondoy tiğil toolor ularsız,
 ırayına  ıkpaganday t n aysız.
 ıyırktırıp bul caşoonun zapkısı,
 ının aytsam caşay albaym men ansız.

Bir t p calbiz...
Maga kongon bakıt bul,
Keremett  cıpar cıtın  a ıp tur.
"Mezgil menen carışkın, - dep, Birimkul!"
Ir cazdırıp catkan dağı mına uşul, -
Bir t p calbiz...

***

K Y M   ZLEYİP

Ben oturuyorum karakavağa yaslanıp,
T  uzaktaki dağlara g z gezdirep.
Baba konutu k y m   zleyip,
"Ah, ne olur!" diye, g zlerime yaş dolup.

Suyuu duruu, g k y z  a ık yeşil vadi,
Ben oynayan, ben b y yien kutsal yer.
Sırdaş idik, yakın idik ayrıca,
Bensiz ne yapıyormuşsun şimdi sen.

Kaynak pınar, ak ağa - s ğ tl  k y m,
Ne de olsa seni  ok- ok  zledim.
Duygu ateşi yanıp, tekrar s n verip,
Sensiz burada hasret  eken tayınım.

şair i in en kutsalı halk imiş,
Ondan sonra baba konutu yer imiş.
Otursam-kalksam hi  aklımdan  ıkmazsın,
Yeşil vadi, k p r p taşan mavi yatak.

BİR ADET NANE OTU

Ben uyansam baharın, yazın sabahında,
Beyin rahatlatıp gezersem  i ek bah emde
Ancak benim can d nyama yakını,
Bir adet nane otu kapımın (tam) altında.

Uykum ka ıp, dipsiz d ş nceye dalarsam,
şiir yaratıp bazen evden  ıkmazsam.
Harika, harika,
G zel hissederim kendimi,
İşbu bir adet nane kokusunu koklarsam.

Surat asmış gibi  teki dağlar s l ns z,
Cemaline  ıkmazmış gibi gece Aysız.
 ş terek bu hayatın darbesi,
Doğrusu da yaşayamam ben onsuz.

Bir adet nane...
Bana konan talih bu,
Kerametli mis kokusunu sa ıp duruyor.
"Zaman ile yarış, diye Birimkul!"
şiir yazdırmakta olan dahi işte bu, -
Bir adet nane...

***

Tuu tutkanım -
Tuugan cerim asmanı.
Arzıganım -
Ata curtun ak tañı.
Tayanganım, maktanganım - kırıgızım!
Okuganı - uluu "Manas" dastanı.

Alıkuldun ırlarınday kanatçan
Suktanamın too suusuna şar akkan.
Külüktördün dübürtünön caralğan,
Küü cañırat küñgöy,
Teskey taraptan.

Iyık deşip kayberendü zoolordu,
Menin elim mekendepir toolordu.
Ir düynögö kelgen bala kezimden,
Irdaganım -
Köl boldu da, too boldu.

Meder tutkan menin Çolpon cıldızım,
Men silersiz akındığım kurusun.
Kaalaym saga kağılayın kırıgızım -
İtiñ çöp cep,
İşin alga cılışın!

***

Telçikken kezden kanımda,
Tebişip oynop ot cüröt.
Cazılğan ar bir cañı ırğa,
Calnın çaçat ot cürök.

Sırımdı aytsam çaşırbay,
Sırdaşkan cana cakinga, -
Ir cazıp tañdı atırmay
Kaydağı uyku akında.

Deñizdey kaptap oy seli
Dem berip catsa akinga.
Tolkutsa ottuu oy seni,
Kaydağı uyku akında.

Ot kerek, külük oy kerek,
Oroşon biyik akinga.
Oşondo ır da boy keret,
Oşondo küçtüü akında.

Telçikken kezden kanımda,
Tebişip oynop ot cüröt.
Cazılğan ar bir cañı ırğa
Calnın sürtöt ot cürök...

BİZ OTPUZ

Keçinen berse bersin bir ölümdü,
Keçigip keliptirbiz bul çaşoogo.
Süyöbüz oşonu üçün biz ömürdü,
Zamandaş, makulsuñbu sen oşogo.

Güvendiğim -
Doğum yerimin gök yüzü.
Arzuladığım -
Ana vatanın ak tañı.
Dayandığım, methettiğim - Kırıgız'ım!
Okuduğum - yüce "Manas" dastanı.

Alıkul'un şiirleri gibi kanatlı,
Hayran kalırım dağ suyuna hızlı akan.
Küheylanların gürlütüsünden yaratılan,
Nağme yankılanır güney,
Kuzey yamaçtan.

Kutsal deyip kayberenli¹ yüksek dağlara,
Benim halkım mekan etmişler dağları.
Şiir dünyaya gelen çocukluk çağımdan,
Yırladığım -
Göl oldu da, dağ oldu.

Medar tutan benim Çolpan yıldızım,
Benim silersiz şairliğim yere batsın.
Dilerim sana kurban olduğum Kırıgız'ım -
Köpeğin otlayıp,
İşin ilerlemesini!

***

Yeltenmeye başladığımdan kanımda,
Tepişip oynayıp ateş geziyor.
Yazılan her bir yeni şiire,
Alevini saçar ateş yürek.

Sırımı söylersem gizlemeden,
Sırlaşan cana yakına, -
Şiir yazıp tañı attırmak,
Nerede uyku şairde.

Deniz gibi kaplayıp düşünce seli,
Cesaret veriyorsa şaire.
Heyecanlandırırsa ateşli düşünce seni,
Nerede uyku şairde.

Ateş gerek, kanatlı düşünce gerek,
Bütün büyük şaire.
O zaman şiir de boy uzatır,
O zaman güçlü şair de.

Yeltenmeye başladığımdan kanımda,
Tepişip oynayıp ateş geziyor.
Yazılan her bir yeni şiire,
Alevini sürter ateş yürek...

BİZ ATEŞİZ

Geçinden verirse versin bir ölümü,
Gecikerek gelmişiz (biz) bu hayata.
Severiz bu yüzden de biz ömrü,
Zamandaş, razı mısın sen de ona.

1 Kayberen - dağ koyunu gibi geviş getiren hayvanların hamisi

Çaşoogo kelgenibiz çındık bolso,
A demek keteeribiz andan çındık.
Tagdırdın tabışmağı mına oşondo,
Tabuuga candırmağı san-miñ cıldık.

Ömürdü ötösö da on kılımdık,
Ölümdön kutulbaptır Ulukman da.
Bul özü bilgiñ kelse açuu çındık,
Bürkölbö, birok aga kapalanba.

Cılıtıp, köödöy tüngö carık çaçıp,
Tee tigi Kün sıyaktuu biyik turgan.
Örttönüp, ömür menen kuçaktaşıp,
Biz otpuz aloolonup küyüp turgan.

Keçinen berse bersin bir ölümdü,
Keçigip keliptirbiz bul çaşoogo.
Arnagan Ata Curtka büt ömürdü,
Biz otpuz, makulsuñbu sen oşogo?..

OYÇUL AKIN

Ar bir doordun akındarı ar başka,
Tüşöt alar dünüyölük karmaşka.
Kün karama kee bir akın söroydü,
Kündön biyik akına sen almaşpa.

Oygo tereñ oluya akın bir kelet,
Ooş-kıyış düynö oşondo irgelet.
Kılımdardın kıyırına ulançu
Irlarına çaşoo beret, tür beret.

Körböy turup kele catkan zamandı,
Körböy turup törölö elek balañdı.
Aytıp koyot cüz cıldardan arıraak,
Biz bilbegen buluñ-burçun karañğı.

Çaşoo-turmuş, condo cügüñ oordo,
Ana oşondoy akın kerek doorgo.
Argımkatay çurkay beret baş çulgup,
Akıl-esti çaap tursa zoorgo.

Baylık üçün padişaga caldanbas,
Ayal zatka, asıl zatka aldanbas.
Oluya akın, oyçu akın degeniñ
Paygambardan, kудaydan da caltanbas.

Ar bir doordun akındarı ar başka,
Tüşöt alar dünüyölük karmaşka.
Cerdin emes, Aalam cügün kötörgön,
Akın gana ceñip çıgat karmaşta.

Oyçul akın oşonu üçün akında,
Sözdörü da kuyuluşkan asıl baa.
Bizdin kündün, bizdin doordun adamı
Suusap turat dal oşondoy akına.

*Yaşama geldiğimiz gerçek olsa,
Demek ki gideceğimiz daha gerçek.
Kaderin bilmecesi de işte onda,
Bulmaya çözümünü sayısız yıllık.*

*Ömrü hak etse de on yüzyıllık,
Ölümden kurtulmamış Ulukman¹
Bu dahi bilmek istersen acı gerçek,
Somurtma, ancak ona hiç üzülme.*

*Isıtıp, zifiri geceye ışık saçıp,
Tâ öteki Güneş gibi yüksek duran.
Ateşte yanıp, ömür ile sarılarak,
Biz ateşiz alevlenip yanıp duran.*

*Geçinden verirse versin bir ölümü,
Gecikerek gelmişiz (biz) bu hayata.
İthaf eden Ana Vatana bütün ömrü,
Biz ateşiz, razı mısın sen de buna?..*

DÜŞÜNÜR ŞAİR

*Her bir devrin şairleri çok farklıdır,
Girerler onlar dünyalık tartışmaya.
Ay çiçek gibi bazı şair kılıklıyı,
Güneşten yüksek şaire sen değiştirme.*

*Düşüncesi derin evliya şair bir gelir,
Fani dünya işte o zaman seçilir.
Yüzyılların hududuna ulaşacak,
Şiirlerine hayat verir, renk verir.*

*Görmeden gelmekte olan zamanı,
Daha görmeden doğmamış çocuğunu.
Anlatıverir yüzyıllardan daha sonrayı,
Biz bilmeyen köşe-bucağını karanlık.*

*Yaşam-hayat, sırtında yükün ağır iken,
İşte öyle şair gerek devire.
Kühylan gibi koşuşturur kafa sallayıp,
Akıl-fikri çaptırursa sahura.*

*Servet için padişaha satılmaz,
Kadın milletine, değerli taşlara aldanmaz.
Evliya şair, düşünür şair dediğin,
Peygamberden, Allah'tan da çekinmez.*

*Her bir devrin şairleri çok farklıdır,
Girerler onlar dünyalık tartışmaya.
Yerin değil, Alem yükünü kaldıran,
Şair ancak kazanabilir kavgada.*

*Düşünür şair onun için şair de,
Sözleri de rabitalı değerli.
Bizim günün, bizim devrin adamı,
İhtiyaç duyuyor tam öyle bir şaire.*